

EGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

№ 30.

V Četrtik 25. maliga Serpana.

1850.

Izlaganje Lavretanskih litanij.

(Dalje.)

Pribežališe grešnikov, za nas Boga prosi!

Kako je, de Marija presveta devica grešnikov ne sovraži, se jim ne odteguje, marveč jih sprejme, brani in varuje? Zato, ker clo Kristus, čistost sama, je grešnike ne le sprejemal, temuč tudi z njimi jedel. Bil je namreč Gospod vir usmiljenja. Torej kakor k viru ali studencu vsi brez razločka hodijo vode zajemat: tako so tudi h Kristusu vsi tekali, zlasti pa grešniki, zavoljo kterih je z nebes na zemljo prišel. Marija je pa mati Kristusa, vira usmiljenja: iz nje je Bog sin človeško natoro nase vzel. Kakor je tedej Beseda meso iz njeniga mesa postala, in se njeniga bitja vdeležila, tako je Marija njeniga (Besede) usmiljenja obilno deležna postala, de kakor se Bog oče usmiljenja, tako presveta Devica mati usmiljenja imenuje.

Pa tudi s. Duh, kterimu se spreobrnjenje grešnikov perlastuje, je presveto Devico obsenil, in je v njeno srce vlil, de z grešniki usmiljenje ima, jim pergovarja, jih k pokori kliče: de je verh tega hladilo in tolažilo spokornikov.

S. Peter Damian pripoveduje, de je bil spokorni razbojnik na križi s pomočjo presvete Device spreobrnjen. Pravi: „Razbojnik je na križi spreobrnjen bil: zakaj pa ne popred? Zakaj ni sam „v se sel, ko je Jezusa na potu spremljal? Ko ga „je vidil svoj križ nesti in je za njim sel? Takrat „se je spreobrnil, ko je Marija poleg križa stala: „takrat je iz razbojnika marternik postal, ko je Marija Sina zanj prosila“.

Če je tedej presveta Devica, dokler je še na svetu živela, grešnikom perbežališe bila, in je semena nedolžnosti, svetosti, mnogih čednost in dobrih del skozi oči v njih serca vsejala: koliko več bo zdaj, ko v nebeški časti kraljuje, grešnikom milostiva, in jim semena nedolžnosti in čednosti v serca vložila? Zakaj čeravno se zdaj v več vred-

nosti od kraljeve sveti, in na visokim mestu, od množic angelov obdana, sedi: vendar ne zaničuje nas pogledati, v naše prošnje dovoliti, naših opravil, tudi nar manjših, per svojim Sinu oskerbeti. Poniznost namreč, ktero je v tim življenji tolikanj čislala, je človeškiga rodu pozabiti ne pusti. In kakor svoje dni ne ona, ne njen Sin v zibeli, ko sta bila obdana od angelov, in je vse nebo prepevalo tisto veselo pesem: „Čast Bogu na visokosti itd. nista petja kmečkih pastirjev zaničevala, tudi nizke postrežbe volica in oslića nista zaverгла: tako ona tudi zdaj, ko je v tisto kraljevo veličastvo povikšana, ne zaničuje naših prošinj, temuč nas z materno ljubeznijo objame, in nam v vsih naših potrebah dobrotljivo na pomoč pride.

Tako velika je pa ljubezin te božje Matere ne le do pravičnih, ampak tudi do grešnikov, de je ni najti ljubezni na svetu, ktera bi nji podobna bila. Če vkupej povzamemo nar prisereniši ljubezin vsih mater, kar jih je bilo, do svojih otrok, serca vsih očetov do sinov, pregoreče nagnjenje žival do svojih mladih, ni vse to nič proti Mariini ljubezni do njenih varjencev, ktera neskončno vse preseže. Naj tedej noben grešnik ne obupa, zakaj ne naša nevrednost, ne visokost Device ne brani, varno k nji pribežati. Tudi naši grehi naj nas od njene dobrote ne ostrašijo. „Ona je naša Besednica pri Sinu, „kakor Sin per Očetu: clo per Očetu in Sinu oskerb- „ljuje naše zveličanje in naše prošnje“. Idiota.

Se ve, de le tistim grešnikom je Marija pribežališe, varstvo, hladilo in tolažba, kteri se po pokori k Bogu spreobrniti želijo, ali se res spreobrnejo, z zalovanjem in z dobro spovedjo svoje grehe zbrisejo. Tudi tistim, kteri na pokoro še clo mislili niso, so vsi v greh zakopani, ona svete želje, pokoro storiti, sprosi in jih zbudi, de se ti božji milosti ne ustavljajo, marveč z njo delajo, Marijo pobožno časte, na pomoč kličejo, in si jo zvesto posnemati prizadevajo.

Tistim pa, kteri božje dolgo zanašanje napak obračajo, njegovo usmiljenje zaničujejo, njegovo pravico dražijo, in si vkup nabirajo jezo na dan

jeze, ni ona pribezališe, ne varstvo, dokler v hudim terdovratni ostanejo.

O dobrotljiva Devica Marija, pribezališe grešnikov, za nas Boga prosi!

(Dalje sledi.)

Sedajni obšir katoliške cerkve.

Spisal Valentin Sezun.

XIII. Avstrijsko cesarstvo.

14. Ogersko.

(Dalje.)

Prigodbe kersanske vere na Ogerskim.

Ogerska dežela, nekdaš Panonia in Dacia imenovana, je že v 4. stoletju svoje škofije imela. Pergromeli so pa zdaj sirovi Kvadi, Huni, Gepidi in sosedno Avari v to deželo, vse kersanstvo je bilo vničeno, dokler de je bil cesar Karl Veliki Avare l. 791 premagal in jih kersanski veri perdobil. H koncu 9. stoletja (889) so peršli iz Rusovskiga in Poljskiga Madžari, bilo jih je blizo miliona, čez Tatranske gore in so se med Donavo in Tiso vsedli. Vojvod Almus jih je bil perpeljal, njegov sin Arpad je do l. 900 že vso deželo v lasti imel. Odslej so bili ajdovski Madžari skozi 50 let strah in šiba za vse zahodne dežele. Kakor piš so planili na svojih konjih na Nemčijo, Lasko in Francijo, morili, požigali in ropali, kamor so peršli, in ravno tako hitro z ropam domu nazaj hiteli. Jedli so sirovo meso, pili kri, razrezali na kosce serca ubozih vjetih in jih kakor zdravilo vžili. Bili so brez usmiljenja, molčeči, perpravljeni bolj za djanje kakor za govorjenje. V l. 899 so per Brenti blizo Padove več tavžent kristjanov pobili in potopili. Luitard, Vercelski škof jim je bil v roke padel, ubili so ga bili, ravno tako tudi minihe v samostanu v Nonantuli na Modeneškim. Arpadov sin Zoltan je peljal l. 910 Madžare proti Nemcam, in jih per Prešborku hudo udaril, l. 912—914 so oni razsajali po Frankonii, Turingii in Bavarškim; l. 915 so pokončevali vse po Nemškim z ognjem in mečem. V Bremnu so požigali cerkve in klali duhovne per njih altarjih. Cesar Henrik, ptičar, jih je bil l. 930 per Merseburgu tako natolkel, de jih je do 30.000 mertvih na boriši obležalo. Zoltanov naslednik je bil njegov sin Taksony; vojskovodja Lehel in Verbulč sta na njegovo povelje z 60.000 Madžari proti Angsburgu udarila (l. 955), ali cesar Oton I. jih je bil popolnoma premagal. Bali so se zdaj Madžari Nemcov, in so slovanski rod Bisenov na Ogersko poklicali, de bi jim zanaprej pomagali.

Geiza, novi vojvod Madžarov, vidi, de mora ta narod zdaj poginiti, ako se li kersanski veri ne spreobrne. Na besede njegove kersanske žene, sedmograške princezje, Sarolta ji je bilo ime, se je bil dal sam kerstiti v l. 988, in sklenil je zdaj kersansko vero v svojo deželo vpeljati. Še je bil on zlo sirov in ajdovskim vražam vdan; ali kersanstvu je on dajal vso le mogočo pomoč. Toliko tavžent vjetih, ki so bili s silo poprej na Ogersko pergnani, je smelo zdaj prosto po svoji kersanski veri živeti; latinski misionarji so našli za kersanstvo serca že zlo perpravljenega, ker je bila gerska cerkev seme kersanske vere že tu in tam vsejala. Sarolta, Geizovo ženo, je gerski duhoven kerstil. Ali pravi ogerski apostelj je sv. Adalbert, nadškof v Pragi.

Ko je Geiza v skerbi premišljeval, kako bi paganstvo (malikvanje) odpravil, in pravo vero z novimi škofijami uterdil, je vidil po noči v sanjah mladenca prečudne lepote, ki mu je rekel: „Kar misliš, ne boš ti izpeljal; tvoje roke so umazane od človeške kervi, ali sina boš imel, ki bo to delo dokončal, on bo iz števila izvoljenih božjih, po dokončanim kraljevanji na zemlji bo kraljeval vekomaj. Sprejmi dalje s častjo človeka, ki bo peršel k tebi zavoljo duhovniga opravila, in obrni si v prid njegove nauke“. Ta nebeški poslanec je bil sv. Adalbert iz Prage, ki je bil kmalo potlej na svojim popotvanji iz Rima na Ogersko peršel. Na njegovo svetovanje je Geiza povsod svoje podložne vkup klical; sv. škof jim je pridigval, veliko jih je bilo keršenih in cerkve so zidali v mnozih krajih.

Tudi Sarolta je imela perkazen. Vidila je sv. Štefana, perviga marternika, ki ji je rekel, de bo kmalo sina imela, ki bo prvi kralj svojiga ljudstva, in naročil ji je dalje, de naj mu da njegove ime. Dete je bilo rojeno v Ostrigonu, Madžari so mu rekli Vaik, ali sv. Adalbert ga je kerstil, in odslej mu je bilo ime Štefan. Stari vojvod Geiza je umerl v l. 997. (Fleury tom. XII.)

Sv. Štefan, prvi ogerski kralj.

Štefan, oženjen z Giselo, pobožno sestro sv. cesarja Henrika II., se je mogel berž v začetku svojiga gospodarstva vojskovati. Kupa, sorodnik Geizove hiše, je ostal terdovraten malikovavec in ni mogel gledati pospeha kersanske vere per Madžarih. Torej se je čez vojvoda Štefana vzdignil, in imel vse na svoji strani, ki niso hotli kristjani biti. Požiganje mest, razdjanje dežele in morjenje kristijanov je bilo viditi, kamor so ti puntarji peršli. Štefan zbere okoli sebe svoje zveste, med kterimi je bilo veliko ptujcev, ki jih je bil njegov oče v deželo poklical, da vikši poveljstvo Wencelnu Wasserburškemu, in premaga blizo Vesprima puntarje popolnoma. Kupa je bil ubit, Štefan je dal zemljiša zmaganih nevernikov cerkvi in postavil na sveti Gori sloveči samostan sv. Martina, ki je bil v tih krajih — v Sabarii rojen.

Odslej je Štefan nar bolj skerbel kersansko vero v svoji deželi razširiti in jo uterditi. De bi mu Bog pomagal to sv. delo doversiti, je dajal veliko ubogajme in je molil prav pogostoma v solzah klečč na tleh cerkve. Pošiljal je na vse kraje evangelskih delavcov iskat in jih je tudi dobil; goreči duhovni in minihi so popušali svoje domačije in hiteli na Ogersko božje kraljestvo uterdovat. Nar bolj sloveč med timi je bil Astrik, tudi Anastazi imenovan. Tega je bil poprej sv. Adalbert, škof v Pragi, iz samostana sv. Bonifacija v Rimu na Česko perpeljal in ga opata Bravnovskiga samostana, ki ga je bil pobožni vojvod Boleslav sozidal, storil. Ali zavoljo punta, ki je bil na Českim vstal, je sv. Adalbert iz dežele šel, Astrik se je podal s svojimi minihi na Ogersko, kjer jih je vojvod Štefan z veseljem sprejel, jim samostan sv. Benedikta sozidal in se prav rad z njimi pogovarjal. Tudi iz Poljskiga sta bila peršla dva sv. moža: Andrej Svirard in Benedikt. Tega so bili roparji ubili, Andrej je storil veliko čudežev.

De bi se kersanstvo na Ogerskim dobro uterdilo, je vojvod Štefan vso deželo razdelil v deset škofij, in storil ostrigonskiga nadškofa Sebastjana za nar vikšiga ogerskih pastirjev. Stiri leta po očetovi smerti, to je v l. 1000 je Štefan po koškim škofu Anastazji poslal papežu Silvestru

II. povedat, kar je v svoji deželi za Jezusovo vero storil, in ga je prosil, da naj vse to poterdí. Dalej je vojvod Štefan, nasvetvan od svojiga svaka, cesarja Henrika, papeža prosil iména kralja in kraljeve krone, da bi ta čast mu večí veljavo dajala per dodeli njegovih svetih namenov.

Škof Anastazi Astrik je pernesel iz Rima od papeža pisma, v katerih so bile Štefanove prošnje uslišane, krono in apostolski križ; duhovšina, ljudstvo in njegovi pervaki (magnati) so se zbrali v Ostrigonu, so spoznali Štefana za svojiga kralja, kateri je bil zdaj s svojo pobožno ženo Giselo praznično kronan (15. velk. serp. 1000). Skozi 38 let je zdaj sv. Štefan neutrudljivo skerbél za dušni in telesni prid svojih podložnih. Kako modre in duhu ogerskiga naroda permerjene so bile naprave kralja Štefana, se vidi iz tega, da so one še čez 800 let potlej stava (grunt) madžarske vstave bile. Škofijam, opatijam in sploh cerkvam je on odločil obilne dohodke, in iskal je skerbno zvediti, kako duhovšina živi in se zaderži, zanikerne je svaril, gorečim posebne znamenja svoje prijaznosti skazoval. Po posebni prikazni je sv. Štefan sebe in svoje kraljestvo pomoči prečiste Divice Marije izročil, in nji v čast v Stolno-Beligradu veličastno cerkev sozidal. Zidovje kora je bilo tu olepšano z vrezanimi podobami, tla so bile iz marmorja; mize za altar iz čistiga zlata z nataknenimi dragimi kamni in biseri, in na altari tabernakel prečudne umetnosti. Cerkveni zaklad je bil poln posod iz zlata, srebra, kristala in oniksa, in drazih oblačil. — Njegova vnuma in obsegla samo ogerske dežele. V Jeruzalemu je sv. kralj Štefan napravil samostan s potrebnimi dohodki, da bi popotniki, ki gredo tje na božjo pot, bili preskerbljeni, v Rimu kapitel 12 korarjev in hiše za popotnike iz Ogorskiga, v Carigradu prav lepo cerkev.

Obiskal je bil tudi sv. Štefana Bog z mnogimi nadlogami. Pomerli so mu bili namreč vsi otroci že v mladosti, sam sin Emerik je še živel. — V tega je stavil pobožni kralj vse svoje zaupanje in ga iskal prav vredniga in pobožniga kralja Ogrov zrediti. Zložil je bil k temu namenu zanj bukve, katerih prvi del je obsegel postave vere in zaderžanja, drugi del pa postave za vladanje ljudstva. K neznanemu veselju dobriga očeta je mladi Emerik rastel v pravi kersanski modrosti in pobožnosti, prečul v molitvi cele noči in obljubil Bogu na skrivnim vedno devišstvo. Kralj Štefan sklène svojiga sina oženiti in mu izvoli zalo nevesto visociga rodu. Emerik se nekaj časa brani, pa iz pokorsine do očeta vender dovoli in se oženi; tode živel je s svojo ženo le kakor brat in devišstvo ohranil do svoje smerti v l. 1031, kar je njegova zapušena vdova pričevala. Zavoljo čudežev, ki so se per njegovim grobu v Stolno-Beligradu godili, je Emerik med svetnike perštet, 4. listopada obhaja kat. cerkev njegov spomin.

Po smerti ljubiga sina Emerika je pobit oče Štefan samo v Bogu še tolažbe iskal. Njegovi darovi do ubozih, do kloštrov in cerkva so bili zdaj še obilniši. Sv. pušavniku Gonterju, ki ga je bil persel iz Českiga obiskat, je dal ves svoj zaklad. Zbolel je sv. Štefan in viditi, da se mu konec življenja bliža, pokliče k sebi škofo in kersanske dvornike in jim kakor svojo zadnjo voljo naroči varovati in razširati sv. kersansko vero. On je umerl 15. velk. serp. 1038 t. j. na veliki šmarni dan in bil pokopan v krasni cerkvi D. M. v Stolno-Beligradu. Bil je 41 let Ogram dober in srečen kralj;

katolska cerkev ga časti svetnika na Ogerskim 20 velk. Serpana, drugod pa 2. Kimovca.

(Dalje sledi.)

Iskre za šolo.

Bog hoče mlade leta od tebe imeti.

Kaj zasluži tisti nehvaležni sin, ki otrobe očetu ponuja, belo moko pa sam povžije? Kaj zaslužiš ti, ako belo moko tvojih mladih let povžiješ v grehu; še le plesnive otrobi svoje starosti pa nebeskimu Očetu ponujati misliš? Pomisli . . .

Dve reči ste otroku pred vsem potrebne: De je pokorin Bogu, pa staršem.

Otroci, ki od staršev strahu nimajo, bodo hitro staršem kervava šiba; gorje potlej staršem in otrokam!

Bog si je bil Izraelce za svoje otroke izvolil, in jih je z dobratami osrečeval, pa tudi s šibami obiskoval, kakor so bili potrebni.

Hudobniga sina, in malovredno hčer časna in večna nesreča za pete derži.

Preklét bodi, kdor kolne svojiga očeta, in svoje matere ne spoštuje; -- in vse ljudstvo naj reče: Amen: takó bodi;“ pravi sv. Duh. (V. Moz. 27.)

A. H.

Oznanilo.

„Bogočastje sv. katolske cerkve“, ktero sim o veliki noči kratko omenil, je zdaj gotovo. V uvodu razlaga občne načela, ki so naravna podloga in ključ vsega bogočastja ali vse zvonajne službe božje; v ostalih delih pak uči cerkvene čase, kraje, sprave, opravila ino osebe.

Visokovr. Sekovsko knezovladiško ravnateljstvo ga je poterdilo in odobrilo, rekoč: da je za mladino in ljudstvo prikladin in obudin poduk.

Nekaj pak smem tudi zaupati, da ga razun občno koristnega zapopada bode tudi lepa ličnost in nizka cena vsem priporočila. — Pol 13 pol obseže, sicer sitno pak vendar ugodno natisnjenih na prav prav suznem papiru in velja lepo lično zvezano a) v usnjenem robu, s srebrenim napisom in stisnjenem papirom 33 kr. sr.; b) v platnenem robu in marmornem papiru 30 kr. V oboji obliki bode za večé učence in učenke prav primerno darilo in v tem obziru ga p. n. g. duhovnikom in domorodcem po celi Slovenii posebno priporočim.

Skerbno sim si prizadeval ga ko naj boljše dognati, ker pak ni nič čisto dognanega pod soncom, prosim, volite nedoveršenosti ljubeznjivo prizanesti. Ga podam, kakor znam. Ve ali zve kdo božji sem ter tja za eno ali drugo reč bolj navadno ali primerno ime, lepo prosim, naj nam jo pismeno ali po katerih naših novinah oznani. Zna biti, da ga bode skoro neobhodno treba, ako se „Bogočastje“, ki se ima prihodnjič po sklepu škofskega zbora, v II. latinski šoli učiti, tudi v naše vpelja. Da pak vender utegne, ker je v našem jeziku prvo te verste, veliki potreboči v okom priti, poprosim vse prav lepo, ga po mogočnosti razširjati, da drobno zerno berž sad rodi in spisatelj vesel, ker svoje delo hitro spod rok in sedajne velike stroške srečno nazaj spravi, se spet lahko in serčno novega dela podstopi, kteremu zamore v občno korist spet malo ceno postaviti. Tudi v tem obziru je nam vsem na naše mlado slovstvo naj širje in milše vzajemnosti kervavo treba, ker se nimamo drugih Mecenov. Daj jo sam večni Bog!

Bogočastje bodo še pred koncem tega mesca prodavali: v Ljubljani knjigovezec Lavoslav Kremžer, v Celju J. Jeretin, v Mariboru A. Ferline, v Ptujju J. Spricaj,

v Radgoni A. Wajcinger, v Celovcu J. Leon, v Gradcu J. Majer.

V Gradcu 20. julija 1850.

Dr. Jož. Muršec,

učitelj verozakona v st. mestj. učilnici.

Razgled po kersanskim svetu.

Zvemo, da je nedavno bogo-lovec Graškega seminista M. R.—č ilirsko-rusko slovnico spisal in jo Zagrebački matici v pretres poslal. Pri tej priliki povemo, da ima mati Slava v istem seminu mnogo za Boga in njo živo vnetih sinov in med njimi več prav bistrih glav, ki hrepene po vsestranih znanostih nevtrudoma. Veseli se smemo nadati, da bodo domacemu slovstvu čerstva podpora s pisecom in živjo besedo. J. M.

10ber. V Mirni 13. julija. Včeraj smo vidili lepo rapo stajerskih romarjev, ki so iz Zaplaza molivši in sv. pesmi pevši na Mirno priromali. Mladencé je nesel naprej velik križ, in tovarši in tovaršice so se za njim verstili. Ker je njih namen bil, božjo pot na Žalostni gori obiskati, so memo grede tudi v našo cerkev prišli, notri so zopet molili in peli; in potem jo proti Mokronogu odrinili. Naj reče kdo kar hoče, mi moramo resnično obstati, da nas je ta prigodek — posebno ker so romarji križ nesli in z glasno molitvijo očitno Boga častili, v serec ganil. Zagnali so v cerkvi prav vibrano glas: „O, bodi češeno sveto rešnje Telo“, in pa „Sveto, sveto!“ Potem so zopet molivši dalje šli.

Ali kakor so taki prigodki veseli, moramo vunder od druge strani žalostne novice oznaniti, ki vsaciga kristjana globoko v serec ranijo, in zadostno pokažejo, da so jele nar. grozovitniši hudodelstva svoje smertnosne perutnice tudi čez naše sicer tako pobožne kraje razprostrati. Komaj je mesec preteklo, odkar je bil v Šentruperski fari človek od dveh sovražnikov ubit, je že spet en drugi uboj ravno tam storjen. In nekemu mlinarju pride vojaške oblečen (boje, da je bil uhajave) potepuh, in tirja od mlinarja cesarsko dacijo. Mlinar in žena se nad tem tirjanjem zavzameta, ker je dacija že odrajtana bila, in potepuhu nič ne dasta. Ali on seže po puški in reče: Čez en čas me bosta že spet vidila, ter gre. Tisti dan je žena nekam odšla, da je ni bilo zvečer domu. Po noči pridejo roparju, mlinarju vzemo kar je imel, pa, ker je eniga poznati hotel, so ga pobili. — Včeraj je tudi nekemu zidarju ravno v tistem kraju vse pokradeno; tudi je vzete tam nekaj več drobnice, hrami so bili odperti, in vino pokradeno. — Tudi se je neki en tak potepuh v belo oblačilo zagernil in je šel strašit k neki majarii varha, da bi ložej živino odpeljal, pa ker so hotli videti, kaj bi to bilo, je strah hitro zginil.

Treba je tedej, da se takim hudodelstvom naglo in resno na pete stopi, če ne, se bo v kratkim nemara od kakiga umora spet slišalo.

Laško. Ker družbinim občenuham dozdanja praktika ni po godu, si bodo novo po svojim kopitu skovali in jo z noviga vretena zmotali. Léto se razdeli v nji poleg Milanskih novic v tri dele v spomin stariga, srednjega in noviga ali zdanjiga veka. Pondeljik je posvečen zakonu, vtorek bratinstvu, sredo otročnosti, četrtek spet bratinstvu, petek domovitosti, sabota ljubezni in nedelja človečnosti! Ravno tako so meseci posvečeni in vsak ima svojiga svetnika. Prosenec spomni perviga vodstva božjiga, in je posvečen Mojzesu; svečan je posvečen stari poezii in njegov svetnik je Homer; sušec stari nekdanji modrii in ima svetnika Aristotela; mali traven stari vednosti, in časti Arhimeda; veliki traven je svet vojništvu, in njegov patron je Cezar, rožnik

spomni katoličanstva, in časti Pavla; maliga serpana se obhaja spomin feudalizma in njegoviga stvarnika Karola Velk., veliki serpan slavi feudalne opoje in Dante pesnik se časti; kimovic sedanje obertnijo in Gutterberga; kozopersk velja sedanji dram (tugokazju) in ima v časti posebno Sheakespeare-ja; listopad, svet novi modrii, časti posebno Deskartes-a, in gruden ima biti posvečen novimu vladoslavju in časti pred vsimi Friderika. — Ker ima vsak mesec le štiri tedne, so se trinajsti mesec naredili in ga sveti vednosti ali znanosti sedanje dobe posvetili, in mu svetnika dali Bichat-a! Vsaka nedelja opomni moža slovečiga imena; prosenec se obhaja spomin Muma, Buddha, Konfucja in Mahomeda! Zdi se nam, ko bi jim neka sveta boječost ne bila perputila spomina posvetiti imenu, v katerim se perpogujejo vse kolena v nebesih, na zemlji in pod zemljo.

Per tej perložnosti opomnimo tudi pratike, ki jo je znani prekucuh Struve za prvo republikansko leto, ki ga začne z marcam leta 1850, za ljudstvo na svitlo dal. Kersanski prazniki so v nji se vé zbrisani in na njih mestu se spomni imenitnih mož iz zgodovine. V tej versti so Mozes, Solon, Sokrat, Leonida, Brut, Gracha, Jezus Kristus, Hermann, Kerski, Tel, Hus, Luter in Washington. Svetniki v tej pratiki so Marat, Robespierre, Dortu, Trütschler, Blum, Struve in drugi. Samo petek ima svoje ime, druge dneve tedna pa je prekerstil v: delavnik, dan smerti, edinosti, braterinstva, plačila itd. Iz tega že se svitlo kaže, kam de človeška pamet pride, ako jo pravi kersanski duh ne vodi, in ako jo besnost prekucije mami.

Milan. Po sklepu svitliga cesarja 2. majnika t. l. se je patram kapucinarjem samostan v Milanu nazaj dal z opombo, da naj državne blagajnice nikakor ne nadlegvajo.

Rimini. Truma pobožnih, ki dohajajo v Rimini, se zmirej še naraša in kakor „Univers“ sporoči, se dosti nevernih in radovednih spreoberne.

Francosko. Francoska duhovšina je podpisovanje perčela, persni križ ranjeiga višiga škofa Pariškiga, Dionizja Affre, kupiti in ga Turinskemu v znamenje visokiga spoštovanja poslati. Po „Univers“ 5. junija je že 5535 frankov skupej.

Thurgau. „Wahrheitsfreund“ piše: V sredo 26. p. m. je bila v Frauenfeldu dražba, per kateri se je okoli 150 judov iz Frankobroda, Ulma, Strasburga, Bazeln, Cüriha itd. zbralo. V veliki svetovavšnici so se sošli, kjer je bilo poprej vzdignjenje samostanov sklenjeno. Temu judovskemu zboru se je predložilo veliko dražih cerkvenih priprav in posod iz oropanih samostanov, kakor: sreberni križi, svečniki, svetilnice, monštrance, kelhi (čase), persni križi in 8 opaških palic itd. Zdej se je dražilo in barantalo, kakor na sejnu v Lipicah ali pa v judovskih ulicah Amsterdama na tergu, na katerim se starina prodaja. Judje so se v tri stranke zedinili, da bi drugi družimu cene ne zvikšali. Vender niso svojiga namena popolnoma doseči mogli, ker so se zmirej še nekteri pričujočih malopridnim judovskim barantačem ustavljali. Nar več cerkvenih vrednost je bil pograbil nek frankobrodski jud Löwenstein. Dobilo se je za te samostanske ostanke v vsm skupej blizo 13.000 goldinarjev. Drugi dan so judači kockali za storjeni plen in so ga poprodali drugič po dražbi, ki so jo bili sami med seboj naredili in so bojé veliko več uteržili.

Mladi duhoven g. Stibil iz Gorice gre za misijonarja v Ameriko.

(Nov.)

V Ljubljanski škofii so umerli: Gosp. Janez Petrovčič, duhoven v Tomišelnu 6. vel. serpana, in gosp. Luka Jerman, duhoven na Križni gori per Loži.